
АНОТАЦІЇ

Аверчев О.В. Вплив засолених ґрунтів на розвиток проса та гречки в умовах півдня України

В статті приводяться результати багаторічних дослідів по вивченню реакції рослин гречки і проса на ріст і розвиток в умовах засолених ґрунтів Причорноморського степу України. Доведена можливість вирощування круп'яних культур на засолених ґрунтах.

Ключові слова: засолені ґрунти, просо, гречка, біомаса, врожайність.

Бабій Я.В. Урожайність сім'янок фенхелю звичайного залежно від ширини міжрядь в умовах Лісостепу західного

В статті наведено результати досліджень щодо впливу ширини міжрядь на тривалість вегетаційного періоду та урожайність сім'янок фенхелю звичайного, обґрунтована доцільність вирощування культури в умовах зони Лісостепу західного. Дослідженнями встановлено, що досліджувана культура, розвивається як однорічна рослина, тривалість вегетаційного періоду становить 118-135 діб. В середньому за два роки досліджень при сівбі фенхелю звичайного максимальну урожайність сім'янок 1,66 т/га отримано на варіантах сівби з шириною міжрядь 45 см та нормою висіву насіння 10 схожих насінин на метр погонного рядка.

Ключові слова: фенхель звичайний, ширина міжрядь, норма висіву, вегетаційний період, урожайність сім'янок.

Бабич Л.О., Самарін О.Є., Іванів М.О. Порівняльні дослідження бортових редукторів зернозбирального комбайна

Визначаються основні діагностичні параметри бортових редукторів виробництва ВАТ «Херсонські комбайни» та ВАТ «Таганрозький комбайновий завод», що застосовуються в самохідному зернозбиральному комбайні КЗС-9-1 «Славутич». Дослідження проводяться в лабораторії в умовах, наближених до умов експлуатації. Дано практичні рекомендації щодо можливості застосування бортових редукторів власного виробництва у серійних комбайнах та підвищення їх технічного рівня.

Ключові слова: бортові редуктори, діагностичні параметри, шум, вібрація, температура нагріву.

Біднина І.О., Морозов О.В., Козирев В.В., Томницький А.В., Влащук О.С., Шкода О.А. Особливості ґрунтових процесів темно-каштанових зрошуваних і вилучених зі зрошення ґрунтів

У статті наведені результати досліджень з встановлення спрямованість ґрунтових процесів на зрошуваних та землях, що вилучені зі зрошення або тимчасово не зрошуються. Встановлено, що після припинення зрошення водами II класу Інгулецької зрошувальної системи домінуючою закономірністю є розсолонцювання зрошуваних ґрунтів та поліпшення їх фізичних властивостей.

Ключові слова: темно-каштановий ґрунт, вилучені зі зрошення землі, сольова витяжка, обмінні катіони, щільність складення, пористість.

Бухало В.Я., Сухова Г.І. Продуктивність ячменю ярого залежно від обробки рослин стимуляторами росту

Застосування гумінових стимуляторів росту при вирощуванні ярого ячменю позитивно впливає на ріст і розвиток рослин та елементи структури врожаю ячменю ярого. Обробка посівів препаратом ГК – 6М сприяє підвищенню урожайності зерна ярого ячменю сорту Докучаєвський 15 на 0,91 – 0,95 т/га.

Ключові слова: ярий ячмінь, гумінові стимулятори росту, ГК – 6М, ГК – 4МК, ГК – КА, обприскування посівів, урожайність.

Гальченко Н.М. Економічна ефективність вирощування багаторічних трав залежно від способу використання травостоїв в Південному Степу України

Наведені основні показники економічної ефективності наукових досліджень, проведених протягом 2010-2014 рр. при вирощуванні бобових і злакових багаторічних трав і їх бінарних травосумішок. Найвищий рівень рентабельності отримано з посівів травосумішки люцерна + пирій середній сорту Хорс та з моновидових посівів пирію середнього сорта Хорс при використанні на зелену масу, сінаж та сіно.

Ключові слова: зелена маса, сінаж, сіно, люцерна, пирій середній, стоколос безостий, собівартість, рівень рентабельності.

Горенський В.М. Кореляційно-регресійний аналіз елементів насіннєвої та кормової продуктивності люцерни

Наведені результати досліджень кореляційних взаємозв'язків у колекційних сортозразків люцерни різного еколого-географічного походження на фоні підвищеної кислотності ґрунту.

Ключові слова: люцерна посівна, коефіцієнт кореляції, регресія, колекційні сортозразки кислотність ґрунту.

Жуйков О.Г. Залежність кількісно-якісних показників врожаю видів гірчиці від зрошення

В статті наведені результати експериментальних досліджень впливу зрошення на насіннєву продуктивність, вміст в насінні жирної олії, загальні збори олії та гірчичного шроту, а також базисні посівні кондиції альтернативних олійних культур для зони Південного Степу України – гірчиці сарептської, білої і чорної. Визначені коефіцієнти водоспоживання та окупності поливної води врожаєм даних культур для умов природного зволоження та зрошення.

Ключові слова: гірчиця сарептська, біла, чорна, зрошення, врожайність, олійність, збір олії та шроту, посівні кондиції.

Керімов А.Н., Донець А.О. Оптимізація технології вирощування ріпаку озимого в неполивних умовах Південного Степу України

У статті наведені результати досліджень із ріпаком озимим, які спрямовані на оптимізацію сортового складу, норм висіву та фону мінерального живлення. Встановлено, що для одержання максимальної продуктивності рослин необхідно вирощувати сорти Чемпіон України та Оксана з нормою висіву 8-10 кг/га, а на гібриді Емблем знизити її до 4-6 кг/га. Високу ефективність забезпечує розрахункова доза мінераль-

них добрив та підживлення рослин Рістконцентратом.

Ключові слова: ріпак озимий, сортовий склад, норми висіву, удобрення, підживлення, врожайність, якість насіння.

Коваленко А.М., Малярчук А.С. Економічна ефективність технологій вирощування ріпаку озимого за різних способів обробітку та доз внесення азотних добрив

У статті наведені результати експериментальних досліджень впливу різних способів і глибини основного обробітку ґрунту, доз азотних добрив на фоні тривалого застосування полицевих, безполицевих і диференційованих систем обробітку в сівозміні на врожайність і економічні показники.

Ключові слова: ріпак озимий, спосіб і глибина обробітку ґрунту, дози азотних добрив, економічні показники.

Коваленко О.А., Чепак О.І. Біологічні особливості чаберу садового (*Satureja hortensis* L.) та перспективи його вирощування в умовах Миколаївської області

У статті розглянуті біологічні особливості чаберу садового (*Satureja hortensis* L.) та кліматичні умови Миколаївської області. На основі вивчених питань зроблені висновки щодо перспективи вирощування чаберу садового в умовах даної області.

Ключові слова: чабер садовий (*Satureja hortensis* L.), ефірна олія, пряність, Миколаївська область, кліматичні умови.

Козирев В.В. Структурний склад ґрунту за різних елементів технології вирощування сої

Наведено вплив елементів технології вирощування сої на агрофізичні властивості ґрунту в умовах зрошення півдня України. Визначено, що застосування фосфогіпсу на фоні підтримання передполивної вологості ґрунту на рівні 70-70-70 % НВ при поливі слабомінералізованими водами покращує структурний стан зрошуваних ґрунтів. При цьому зростає кількість агрономічно цінних і найбільш агрономічно цінних агрегатів, повітряно-сухих агрегатів розміром 0,25-10 мм і водостійких агрегатів розміром більше 0,25 мм, що призводило до уповільнення розвитку процесів іригаційної деградації ґрунту на рівні слабого ступеня та сприяє формуванню стабільної врожайності сої.

Ключові слова: соя, агрофізичні властивості, темно-каштановий ґрунт, умови зволоження, способи обробітку ґрунту, фосфогіпс, урожайність.

Лавриненко Ю.О Довбуш О.С., Іздебський О.О. Вплив мікродобрив на якість зерна рису

Наведено результати досліджень щодо впливу мікроелементів на якість зерна рису. Встановлено, що при обробці рослин мікродобривами покращуються такі показники рису: маса 1000 зерен, скловидність, тріщинуватість, плівчастість, що в цілому покращує якість продукції.

Ключові слова: мікродобрива, тріщинуватість, скловидність, рис, маса 1000 зерен, плівчастість.

Лимар А.О., Лимар В.А., Андрійченко Л.В. Теплові і енергетичні ресурси півдня України та їх ефективне використання

В статті розглянуті питання використання теплових та енергетичних ресурсів півдня України для підвищення ефективності землеробства в умовах глобального потепління клімату.

Ключові слова: зрошення, агрометеорологічні умови, фотосинтетична активна радіація, короткоротаційні сівозміни.

Маренюк О.Б. Генетична обумовленість кількісних ознак продуктивності та якості зерна сортів ячменю ярого

Встановлено селекційно-генетичні особливості за компонентами генетичної дисперсії основних кількісних ознак продуктивності та якості зерна досліджуваних колекційних сортозразків ячменю ярого різного еколого-географічного походження в системі повних діалельних схрещувань. Визначені компоненти генетичної дисперсії, обумовлені адитивними та домінантними ефектами генів та коефіцієнти успадкованості в широкому та вузькому розумінні.

Ключові слова: ячмінь ярий, сорт, комбінаційна здатність, ефекти генів, успадкованість.

Найдюнова В.О. Формування режиму живлення посівів сої за різних систем основного обробітку ґрунту та удобрення

В статті наведені результати експериментальних досліджень впливу різних способів і глибини основного обробітку ґрунту на фоні тривалого застосування полицевих, безполицевих і диференційованих систем обробітку в сівозміні, а також інокуляції насіння на формування продуктивності сої.

Ключові слова: соя, спосіб і глибина обробітку ґрунту, інокулянт, поживний режим.

Рожков А. О., Гармашов В. В. Показники фотосинтетичного потенціалу тритикале ярого залежно від впливу способів сівби та норм висіву

Висвітлено результати трирічних досліджень щодо впливу способів сівби та норм висіву на формування показників фотосинтетичної продуктивності посівів тритикале ярого сорту Коровай харківський. Встановлена висока ефективність смугового способу сівби на підвищення показників площі листків, зокрема верхнього, фотосинтетичного потенціалу продуктивності посівів, чистої продуктивності фотосинтезу.

За смугового способу сівби, досліджувані показники рослин досягали найвищого значення за норми висіву 550 шт. нас./м², тоді як за рядкового способу сівби – за норми висіву 500 шт. нас./м². Встановлена закономірність зумовлена послабленням конкурентної боротьби між рослинами на смугових посівах, що створює умови для повноцінного розвитку більшої кількості рослин на одиниці площі посіву.

Ключові слова: площа листків, прапорцевий листок, норма висіву, спосіб сівби, тритикале яре, фотосинтетичний потенціал посівів, чиста продуктивність фотосинтезу.

Степанова І.М. Вплив тривалості зберігання плодів посівного томата на показники якості в умовах півдня України

Наведені результати досліджень щодо впливу різних систем удобрення, десяти - і двадцятиденного зберігання врожаю у нерегульованих умовах на вміст сухих речовин і аскорбінової кислоти (вітаміну "С") у зрілих плодах посівного томата сорту Новичок при вирощуванні на поливних землях темно-каштанового ґрунту півдня України.

Ключові слова: томат, сухі речовини, аскорбінова кислота (вітамін "С"), плоди, зберігання, добрива.

Телекало Н. В. Конкурентоспроможність технології вирощування гороху посівного в умовах Лісостепу правобережного

Обґрунтовано основні етапи оцінки конкурентоспроможності технології вирощування гороху посівного в умовах Лісостепу правобережного. Встановлено, що обробка насіння бактеріальними препаратами та система удобрення, яка включає внесення мінеральних добрив і застосування позакореневих підживлень підвищує конкурентоспроможність технології їх вирощування.

Ключові слова: горох посівний, врожайність, коефіцієнт комплексної оцінки на конкурентоспроможність.

Тищенко А.В. Насіннева продуктивність люцерни залежно від умов зволоження та застосування регулятора росту Плантафол 30 в південному Степу

Наведено результати досліджень з вивчення впливу умов вирощування на врожай насіння сортів люцерни Унітро і Зоряна. Найбільшою насінневою продуктивністю, як за краплинного зрошення, так і за умов природного зволоження характеризувався сорт Унітро. Застосування регулятора росту Плантафол 30 сприяло збільшенню врожаю насіння обох сортів люцерни.

Ключові слова: люцерна, сорт, насіннева продуктивність, регулятор росту, краплинне зрошення.

Ушкаренко В.О., Лавренко Н.М., Лавренко С.О. Біологічна активність ґрунту на посівах нуту за різних умов зволоження на півдні України

У статті викладені матеріали впливу глибини основного обробітку ґрунту, дози мінеральних добрив та умов зволоження на кількість виділеного двоокису вуглецю з ґрунту та ступінь розкладання лляного полотна на посівах нуту.

Ключові слова: нут, обробіток ґрунту, загушення рослин, мінеральні добрива, зрошення, вуглекислий газ, розкладання лляного полотна.

Фурсова Г.К., Попов С.І., Авраменко С.В. Вплив припосівного удобрення на врожайність зерна пшениці озимої після різних попередників

Наведено результати вивчення доз припосівного удобрення на посівах пшениці озимої за пізніх строків сівби після попередників занятий пар, квасоля, соя, кукурудза на зерно та соняшник.

Встановлено, що найбільш стабільні прибавки врожайності зерна забезпечило припосівне внесення $N_{30}P_{30}K_{30}$. Найвищий приріст урожаю (до 23 %) одержано після попередника соняшник, а найменший (до 8 %) – після кукурудзи на зерно. При цьому також відмічено найбільш стабільне формування врожайності зерна за роками з

показник стабільності 1,29 т/га після соняшника та 3,05 т/га - після кукурудзи на зерно.

Ключові слова: пшениця озима, попередники, припосівне удобрення, врожайність зерна, стабільність урожайності.

Хоміна В.Я. Продуктивність коріандру посівного залежно від впливу окремих елементів технології вирощування в умовах Лісостепу західного

За результатами досліджень з коріандром посівним в умовах Лісостепу України встановлено, що найбільш оптимальне співвідношення між показниками структури рослин (кількістю насіння, вагою насіння) і кількістю рослин на одиниці площі склалось при сівбі на 15 і 30 см із нормою висіву насіння 50 шт. на метр погонний рядка. В середньому за роки досліджень урожайність на цих варіантах при двофазному збиранні складала 1,85-1,87 т/га. Максимальний вміст олії зафіксований за широкорядної сівби з нормою висіву насіння 10 штук на метр.

Ключові слова: коріандр посівний, норма висіву, ширина міжрядь, спосіб збирання, урожайність, маса 1000 плодів.

Шкода О.А. Накопичення сухої речовини ріпаком озимим залежно від способу заробки соломи пшениці озимої в Південному Степу

У статті наведені результати досліджень з встановлення впливу способу заробки соломи пшениці озимої в якості органічного добрива на формування сухої речовини ріпаком озимим в Південному Степу.

Встановлено, що найбільш сприятливі умови упродовж усієї вегетації цієї культури для формування сухої речовини та її середньодобового приросту склалися при застосуванні на фоні заробки соломи пшениці озимої розрахункової дози мінеральних добрив за полицевого обробітку ґрунту.

Ключові слова: ріпак озимий, суха речовина, солома пшениці озимої, фон живлення, обробіток ґрунту.

Бондарчук Л.В. Бурі швіци в світі. Історія і сучасність

Вивчено історичний аспект походження, поширення і сучасний стан популяції бурої худоби в світі. Проаналізовано вплив швіцької худоби на створення і удосконалення бурих порід різних континентів, охарактеризовано ефективність використання швіців при виведенні високопродуктивних порід і типів великої рогатої худоби.

Ключові слова: бура худоба, швіцька порода, світовий генофонд, історичний генезис.

Вовченко Б.О. Відгодівельні якості і м'ясна продуктивність молодняку овець різних генотипів

Проведена порівняльна оцінка відгодівельних якостей і м'ясної продуктивності ярок різних генотипів при різних рівнях годівлі. Встановлено, що потенціал м'ясної скоростиглості овець різних генотипів у повній мірі реалізується на фоні високого рівня годівлі. У процесі цього розкриваються специфічні особливості накопичення внутрішнього жиру в тушах, обумовлені генотипом тварин, що слід враховувати при організації їх вирощування та відгодівлі.

Ключові слова: ягнята, забійні якості, маса тушки, забійний вихід, стать, генотип.

Дебров В.В. Технічне переоснащення та інноваційні технології – основні напрямки розвитку сучасного птахівництва

Розглянуті питання щодо необхідності запровадження сучасних підходів до ведення галузі птахівництва.

Обґрунтовано необхідність технічного переоснащення й розширення виробничих потужностей, широкого застосування інноваційних досягнень в технологіях виробництва, глибокої переробки продукції птахівництва, забезпеченні галузі високоякісними кормами і кормовими добавками, створенні маркетингових служб з метою вивчення і задоволення потреб ринку та його цільового формування.

Ключові слова: технічне переоснащення, інноваційні досягнення, глибока переробка, маркетингова служба, ефективність господарювання.

Піщан С.Г., Литвищенко Л.О., Рожков В.В., Гончар А.О., Гуцуляк Г.С., Капшук Н.О., Продуктивні та репродуктивні якості голштинських первісток за різного рівня удою на ранній стадії лактопоезу

Володіючи високим потенціалом продуктивності та індивідуальною реакцією на умови утримання з достатнім рівнем годівлі повнорационними змішаними кормами голштинські первістки на ранній стадії лактопоезу характеризуються відносно низьким (29,4 кг), середнім (34,8 кг) та високим (43 кг) середньодобовим удоєм, що визначає загальну молочність на рівні відповідно 6189, 8052,3 і 18469,8 кг за лактацію. Проте, оптимальна тривалість сервіс-періоду (71 доба), лактації (305 діб) та МОП (355,4 доби) досягається у середньопродуктивних тварин.

Ключові слова: корова, жива маса, лактація, лактопоез, удій, молочний жир, білок молока, сервіс-період, міжотельний період.

Фролов Д.О., Корж О.П. Якість яєць як показник успішності роботи фазанарію

Нами було встановлено достовірне зменшення якості яєць на господарстві «Холодна гора» з 1993 по 2012 роки: маса яєць зменшується на 12,77% (при $P < 0,001$), а показник придатності яєць до інкубації – на 8,29% (при $P < 0,001$). Запропонований нами показник придатності яєць до інкубації відображає тенденції зміни загальної якості інкубаційних яєць. Використання морфологічних параметрів та показників оцінки якості яєць можуть використовуватися для оцінки загального стану птахів та ефективності роботи відповідного господарства.

Ключові слова: маса, інкубація, морфологічні параметри, якість, господарство, птахи.

Хмельничий Л.М., Вечорка В.В. Особливості екстер'єрного типу корів українських червоно- та чорно-рябої молочних порід

За результатами лінійної класифікації наведена порівняльна характеристика корів-первісток українських червоно- та чорно-рябої молочних порід за екстер'єрним типом. Встановлена достовірною додатна кореляція між груповими ознаками і за більшістю описових статей лінійної класифікації та рівнем надою за лактацію.

Ключові слова: екстер'єр, лінійна оцінка, статі будови тіла, молочна порода, корови-первістки.

Дурова Ю.Г., Гейна К.М. Сучасний стан та шляхи оптимізації промислу тарані Дніпровсько-Бузької гирлової системи

Доведена інформація щодо обсягів вилову тарані у Дніпровсько-Бузькій гирлової системі у ретроспективі та на сучасному етапі. Проаналізована якісна та кількісна структура уловів на знаряддя, які виготовлені з різних матеріалів. Встановлено, що обмежуючим фактором поповнення промислового стада тарані, є використання монониткових ставних сіток.

Ключові слова: тараня, промисел, рибпромисловий район, знаряддя лову, крок вічка, монониткове полотно, капронове полотно, лінійна структура уловів.

Сгорова Т.М., Моклячук Л.І. Часовий тренд вмісту важких металів у ґрунтах сільськогосподарських земель

Узагальнено аналітичні і статистичні підходи до масових визначень мікроелементів у ґрунтах України за 50 років. Розглянуто аналітичні результати вмісту Ва, Pb, Cr, Mn, Ni, Mo, V, Cu, Zn, Sr, Co у ґрунтах земель сільськогосподарського призначення за період 1960-2011 рр. Проаналізовано зміни у поширенні валових і рухомих форм знаходження важких металів у межах орних земель, сіножатей і пасовищ. Виявлено часові закономірності між коливаннями у ґрунтах валових і рухомих форм мікроелементів із коливаннями вмісту поживних макроелементів.

Ключові слова: важкі метали, ґрунти, сільськогосподарські землі.

Ященко С.А., Грабовська Т.О. Ландшафтна мозаїчність та різноманітність агроландшафтів за різних систем агроменеджменту

Виявлено тенденцію до зниження розораності агроландшафту, зменшення розмірів біотопів та більш компактного їх розташування за системи низьковитратного землеробства порівняно з високовитратним. Досліджені низьковитратні господарства займали у 3,3 раза меншу площу і мали у 1,5 раза менші розміри біотопів порівняно з високовитратними. Основу агроландшафтів досліджених господарств становлять агроценози. Виявлено залежність ступеню ландшафтної мозаїчності та різноманітності буферних зон навколо місць відбирання організмів-індикаторів біорізноманітності від розміру та форми біотопів на території господарства.

Ключові слова: ландшафтна мозаїчність, ландшафтна різноманітність, високовитратне землеробство, низьковитратне землеробство.

Бетехтіна Л.О. Розробка та реалізація конкурентної стратегії підприємств-виробка та реалізація конкурентної стратегії підприємства

Визначено чинники та умови, необхідність врахування та дотримання яких на конкретних етапах процесу формування конкурентної стратегії є вкрай важливим і сприяє оптимальному використанню наявного стратегічного потенціалу підприємства.

Ключові слова: конкурентна стратегія, потенціал підприємства, менеджмент.

Вальтер А.О. Діагностика м'ясопереробного сектору України та заходи щодо його розвитку в умовах економічної кризи

У статті проводиться діагностика функціонування і розвитку м'ясопереробного сектору України в умовах економічної кризи та наводяться пропозиції щодо стабілізації діяльності комплексу та подолання негативних наслідків кризових явищ.

Ключові слова: м'ясопереробна галузь, економічна криза, ринок сировини, споживання м'яса і м'ясопродуктів.

Вірозуб О.Д. Особливості матеріального потоку у складі логістичної системи в аграрному секторі

У статті розглянуто основні напрямки товарного потоку, приведено структуру аграрного ринку, яка традиційно представляється трисекторною моделлю. Розкрито поняття "матеріальний потік", яке узагальнює безперервність зміни і руху продуктів у сфері обігу та виробництва і інтегрує в собі ряд інших понять. Приведено об'єктивні причини наукового інтересу до дослідження вантажним потокам.

Ключові слова: матеріальний потік, логістичні операції, аграрний сектор, логістична інфраструктура, сільськогосподарські підприємства, продукція.

Гетьман О.О., Дудкіна Т.В. Обґрунтування вибору методів фінансового планування для сільськогосподарських підприємств

У статті розглянуті і проаналізовані найпоширеніші визначення фінансового планування, наведена специфіка фінансового планування на сільськогосподарських підприємствах. Охарактеризовані основні методи фінансового планування, використовувані в практиці діяльності сільгоспідприємств і визначені передумови їх використання. Авторами розроблено логіко-структурну рекомендаційну схему вибору оптимального метода фінансового планування для кожного з видів сільськогосподарської діяльності вітчизняних підприємств відповідно до чинного КВЕД.

Ключові слова: фінансове планування, методи фінансового планування, принципи фінансового планування, сільськогосподарські підприємства, КВЕД.

Дуга В.О. Досвід європейських країн у сфері агротуризму

Розглядаються особливості організації, основні види послуг агротуристичних підприємств в країнах Європи, висвітлюється позитивний досвід країн-лідерів за обсягами розвитку агротуризму.

Ключові слова: агротуристичне підприємство, види послуг в агротуризмі, категоризація засобів розміщення в сільській місцевості, міжнародний досвід у сфері агротуризму.

Карлюка Д.О., Сисоєнко І.А. Управління трудовим потенціалом підприємства з використанням математично-інформаційної системи

В роботі досліджено методики та підходи до управління трудовим потенціалом підприємства з використанням математично-інформаційної системи, визначено економіко-математичні складові моделі оцінки трудового потенціалу, визначено

напрями для подальших досліджень по впровадженню даної моделі з використанням пакету прикладних програм Statistica.

Ключові слова: економіко-математичні методи, трудовий потенціал, математично-інформаційні системи в економіці, складові трудового потенціалу.

Кирилов Ю.Є., Барінов І.І. Аграрна політика України в історичному контексті

В статті висвітлено результати дослідження розвитку аграрного сектору і формування аграрної політики в Україні в історичній ретроспективі. Проаналізовано уроки першої та другої світової війни, питання оцінки минулого з позицій забезпечення продовольчої безпеки та формування відповідної аграрної політики.

Ключові слова: аграрна політика, зерно, виробництво, експорт, сільське господарство, продовольча безпека.

Клочан В.В. Органи місцевого самоврядування та місцеві державні адміністрації: взаємодія і проблеми розмежування повноважень

У статті розглянуті питання організації та функціонування органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій, їх взаємодія і проблеми розмежування повноважень. Виділено основні елементи, які впливають на розвиток місцевого самоврядування.

Ключові слова: місцеве самоврядування, державні адміністрації, функції органів місцевого самоврядування.

Коваленко О.М. Оцінка ефективності інтеграційної діяльності харчових підприємств

У статті розглянуто підходи до проблеми економічної інтеграції, виділено основні передумови ефективної вертикальної інтеграції. Перелічені обмеження на ефективне застосування стратегії вертикальної інтеграції, в результаті яких вертикально інтегрована корпоративна структура може поступатися в ефективності. Наведено детальний розрахунок ефективності інтеграції.

Ключові слова: інтеграція, ефективність, стратегія, активи, ринковий механізм, ризику, розрахунок, показник, потенціал.

Колеснікова К.С. Напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємств рибогосподарського комплексу України

У статті розглянуто сучасний стан рибогосподарського комплексу, його проблеми, ускладнення, з якими зустрічаються іноземні інвестори. Наголошено на конкурентоспроможності продукції як найважливішої складової конкурентоспроможності підприємств. Запропоновано класичну схему сучасного індустріального розвитку країни, що складається з трьох етапів.

Ключові слова: рибництво, залучення інвестицій, іноземні капітали, чинник розвитку, структурні перетворення, індустріальний розвиток.

Кузькіна Т.В., Правоторов С.Б. Сучасний стан та особливості розвитку ринку продукції птахівництва Херсонщини

Стаття присвячена проблемам розвитку галузі птахівництва в умовах ринкової трансформації сільськогосподарського виробництва. Проведено аналіз стану

галузі птахівництва та розглянуто перспективи розвитку птахівничих підприємств на Херсонщині. Висвітлено проблеми, які не дозволяють птахівничим підприємствам повною мірою використовувати економічний потенціал галузі.

Ключові слова: птахівництво, поголів'я сільськогосподарської птиці, категорії господарств, виробництво яєць, статистична звітність, м'ясо птиці, рентабельність.

Ляшенко Н.О. Економічна ефективність виробництва зерна вівса в Україні та високопродуктивні сорти, як фактор її підвищення

Досліджено сучасний стан ефективності виробництва зерна вівса в аграрних підприємствах України. Розглянуто економічні параметри виробництва вівса залежно від інтенсивності його вирощування та урожайності. Наведено дані конкурсного сортовипробування різних сортів вівса в умовах Синельниківської дослідної станції. Здійснено економічну оцінку ефективності вирощування різних сортів вівса. Доведено, що найбільш рентабельним є вирощування таких сортів як Конкур, Регбі, Ірен та Спурт.

Ключові слова: овес, сорт, урожайність, собівартість, рентабельність, ефективність.

Морозов Р.В. Концептуальні засади стратегічного управління комплексним розвитком галузі рисівництва в Україні

В роботі обґрунтовано концептуальні положення формування системи стратегічного управління розвитком галузі рисівництва в Україні. З теоретичної точки зору визначено сутність стратегічного управління комплексним розвитком галузі рисівництва.

Ключові слова: рисівництво, стратегічне управління, стратегія, розвиток.

Морозова О.Г. Особливості ринкової трансформації менеджменту підприємств та ряд практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх функціонування на макро- мезо- і мікрорівнях

Досліджено роль знання та інформації як джерел зростання ефективності менеджменту підприємства. Запропоновано теоретичні підходи щодо особливостей ринкової трансформації менеджменту підприємств можуть бути покладені в основу практичних рекомендацій щодо налагодження їх ефективного функціонування на макро - мезо- і мікрорівнях.

Ключові слова: менеджмент, інформація, ринкова трансформація, інверсійний тип, репрезентативна фірма, макро- мезо- и мікрорівень.

Мухіна І.А., Хорунжий І.В. Соціальні, психологічні та ресурсні складові кооперативного руху

У статті наведена узагальнена оцінка соціальних, психологічних та ресурсних складових виникнення такого явища як кооперація, та його місця у сучасній економіці.

Авторами проведено дослідження причин виникнення кооперативного руху та розроблені моделі взаємодії основних компонентів. На їх думку, активатором процесу є соціально-психологічна складова.

Ключові слова: кооперація, компонент, аналіз, капітал.

Наумова Л.М., Наумов О.Б. Формування адаптивної системи управління якістю підприємств сировинної бази легкої промисловості

У статті отримали розвиток концептуальні засади управління якістю продукції та сформовано практичні рекомендації для підприємств вовняної промисловості щодо формування адаптивної системи управління якістю продукції. Подальші дослідження слід спрямовувати на розробку конкретної міжгалузевої програми управління якістю продукції легкої промисловості.

Ключові слова: управління якістю, легка промисловість, сировинна база, стратегія.

Пащенко О.В. Фінансова стратегія як форма реалізації фінансової політики розвитку галузі

Досліджено теоретичні аспекти трактування сутності фінансової стратегії і фінансової політики галузі суднобудування. Висвітлено взаємозв'язок фінансової стратегії і фінансової політики суднобудівної галузі та основні принципів їх побудови. Обґрунтовано об'єкт та суб'єкт управління фінансової політики суднобудування. Відображені заходи та завдання фінансової політики галузі суднобудування.

Ключові слова: фінансова стратегія, галузь суднобудування, фінансова політика, ефективність, управління, фінансові відносини.

Петіна Л. В. Система контролінгу на сільськогосподарських підприємствах

В статті досліджується можливість застосування системи контролінгу на сільськогосподарських підприємствах. Вивчаються її функції та значення в управлінні інвестиційним потенціалом й інтегрованими об'єднаннями.

Ключові слова: Інвестиційна діяльність, функції контролінгу, інвестиційна привабливість, система обліку, аналіз, звітність.

Пилипенко К.А. Законодавчі аспекти вирішення державними органами влади глобальної продовольчої безпеки

Обґрунтовано значення вітчизняного агропромислового комплексу у формуванні національної продовольчої безпеки. Визначені складові продовольчої безпеки та охарактеризовано чинники росту вартості продовольства на світовому ринку. Проведено класифікацію загроз, що перешкоджають активізації розвитку вітчизняного агропромислового комплексу. Розглянуті напрями забезпечення продовольчої безпеки держави.

Ключові слова: продовольча безпека, продовольство, чисельність населення, сільськогосподарська продукція, виробництво.

Подаков Є.С. Податкова політика в умовах інтеграційних процесів: перспективи інвестиційної привабливості підприємств України

Досліджено позиції України в світовій економіці за переліком міжнародних рейтингів. Розглянуто сучасні зміни в податковій політиці України, їх можливі наслідки та вплив на інвестиційну привабливість підприємств України.

Ключові слова: податкова політика, інвестиційна привабливість, інтеграція, рейтинг.

Покотилова В.І. Тенденції розвитку глобального продовольчого ринку

У статті проведено дослідження специфіки функціонування глобального продовольчого ринку та його особливості та тенденції. Особливу увагу звернено на дисбаланс глобального попиту та глобальної пропозиції, проаналізовано причини стрімкого зростання глобальних цін на продовольство, вплив кліматичних змін на розвиток глобального продовольчого ринку.

Ключові слова: глобальний продовольчий ринок, асиметрія, продовольство, глобальний попит, глобальна пропозиція, глобальна ціна, еластичність попиту, кліматичні зміни, біопаливо.

Потишняк О.М. Організаційно-економічні форми інтеграції аграрних та промислових підприємств з виробництва та переробки вовни

В статті розроблено організаційно-економічний механізм інтеграційної взаємодії аграрних і промислових підприємств з виробництва та переробки вовни, що реалізується у організаційній формі стратегічного альянсу виробників і переробників вовни, який являє собою єдиний виробничо-господарчий мережний комплекс з централізованим управлінням, що охоплює повний цикл виробництва і реалізації вовняної продукції, що дозволить посилити міжгалузеві зв'язки, проводити спільні дослідження, обмін технологіями, спільне використання виробничих потужностей, реалізацію готової продукції.

Ключові слова: аграрні та промислові підприємства, виробництво та переробка вовни, інтеграція, організаційно-економічні форми.

Потривасєва Н.В. Особливості бухгалтерського і податкового обліку підготовки та проведення весняно-польових робіт

Розглянуто особливості бухгалтерського та податкового обліку весняно-польових робіт за окремими видами підготовчих робіт у платників податку на прибуток, ПДВ (крім сільськогосподарських підприємств у розумінні ст. 209 Податкового кодексу України) та у платників єдиного податку.

Ключові слова: весняно-польові роботи, бухгалтерський облік, податковий облік, податок на прибуток, податок на додану вартість, єдиний податок.

Пристемський О.С. Механізм забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств

У статті розглянуто фінансові відносини в аграрному секторі економіки та проблеми розробки ефективних механізмів формування фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. Були виявлені найважливіші фактори, що впливають на механізм фінансової безпеки підприємства.

Ключові слова: фінансова безпека підприємства, аграрна сфера, розвиток системи, економічна вигода.

Радченко Т.М. Сучасний стан та маркетингові особливості функціонування вітчизняного ринку винопродукції

Висвітлюються сучасні маркетингові особливості і узагальнюються питання реалізації практичних досягнень ефективного функціонування ринку вина та визна-

чаються напрямки підвищення конкурентоздатності вітчизняної винопродукції на внутрішньому і світовому ринках.

Ключові слова: виноград, виноградне вино, ігристе вино, вермут, виноробні підприємства, ринок вина, виноматеріали, імпорт, експорт.

Сігнатулін М.В. Механізми інвестиційної співпраці бізнес-суб'єктів харчової промисловості при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

У статті досліджено визначення поняття інвестиційна співпраця. Визначені основні механізми інвестиційної співпраці бізнес-суб'єктами. Наведена класифікація чинників, що чинять вплив на успішність здійснення інвестиційної співпраці бізнес-суб'єктами. Розглянуто фактори, які суттєво підвищують конкурентоспроможність харчової продукції регіону Причорномор'я.

Ключові слова: показники, чинники, класифікації умов, співпрацюючи сторони, інвестиційна співпраця, бізнес-суб'єкти.

Соловійов І. О., Яшина І.М. Формування організаційного механізму управління малим підприємством на засадах маркетингу

Висвітлюються і узагальнюються питання організації управління маркетингом на підприємствах малого бізнесу.

Ключові слова: маркетинг, управління маркетингом, маркетинговий підхід, модель організації маркетингу, відділ маркетингу в малому бізнесі.

Стратічук Н.В. Соціальна мобілізація молоді як інструмент на шляху до сталого розвитку

У статті розглянуто необхідність соціальної мобілізації молоді в Україні. Важливою передумовою для сталого розвитку на місцевому рівні є активна участь членів громади у формуванні та реалізації місцевої соціальної політики. Усвідомлення важливості вирішення тієї чи іншої проблеми, може стати стимулом не лише для загального схвалення дій місцевої влади, а й активного залучення самої молоді до конкретної діяльності.

Ключові слова: сталий розвиток, соціальна мобілізація, громадянське суспільство, місцеве самоврядування, громадські організації, молодь.

Червяков І.М. Формування системи кластерного управління регіональною економікою

У статті представлено організацію етапів формування кластеру. полягає в низці послідовних заходів. Виділено напрямки, в яких реалізується державна політика щодо підтримки кластерів. Перелічено заходи, з яких складається реалізація алгоритму. з інноваційного організаційно-проектного розвитку регіонального кластеру.

Ключові слова: кластерний підхід, управління, регіональна економіка, конкуренція, алгоритм, прогресивний підхід.

Шерман Є.М. Теоретико-методичні підходи щодо оцінки функціонування механізму розвитку харчової промисловості в Україні

Висвітлюється та узагальнюється питання впливу, що до оцінки функціонування економічного механізму розвитку на підприємствах харчової промисловості.

Ключові слова: системний підхід, харчова промисловість, економічний зміст, сировина, конкуренція, управління, чинники розвитку, галузь економіки.
